

ทัศนคติของแรงงานนอกระบบที่มีผลต่อการพัฒนาสิทธิประโยชน์ที่มีคุณภาพ
ให้กับผู้ประกันตนมาตรา 40 กรณีศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา
**Informal Workers' Attitude Affecting the Development of Quality Benefit for
Insured Persons according to Section 40: A Case Study in Chachoengsao
Province Area**

นางสาวรัชชก ยศขำ

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง ทัศนคติของแรงงานนอกระบบที่มีผลต่อการพัฒนาสิทธิประโยชน์ที่มีคุณภาพให้กับผู้ประกันตนมาตรา 40 กรณีศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อทัศนคติของแรงงานนอกระบบที่มีต่อการพัฒนาสิทธิประโยชน์ที่มีคุณภาพให้กับผู้ประกันตนมาตรา 40 (2) เพื่อศึกษาทัศนคติของแรงงานนอกระบบที่มีต่อการพัฒนาสิทธิประโยชน์ที่มีคุณภาพให้กับผู้ประกันตนมาตรา 40 (3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาสิทธิประโยชน์ที่มีคุณภาพให้กับผู้ประกันตนมาตรา 40 ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้กำหนดวิธีวิจัยไว้ 5 ขั้นตอน คือ การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มวัยทำงานของแรงงานนอกระบบในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ด้านการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม จำนวน 420 ชุด ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตรวจค่า Index of Item-Objective Conguence หรือ IOC พร้อมทำการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษาพบว่า (1) ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อทัศนคติของแรงงานนอกระบบที่มีต่อการพัฒนาสิทธิประโยชน์ที่มีคุณภาพให้กับผู้ประกันตนมาตรา 40 คือประชากรที่มีอายุระหว่าง 31 – 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 48.6 เป็นเพศชาย สถานภาพสมรส มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย มีอาชีพรับจ้าง/รับเหมา และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป (2) ทัศนคติของแรงงานนอกระบบที่มีต่อการพัฒนาสิทธิประโยชน์ที่มีคุณภาพให้กับผู้ประกันตนมาตรา 40 มีความเห็นด้วยในด้านสิทธิประโยชน์ จำแนกเป็น ทางเลือกที่ 1 ผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบเดือนละ 70 บาทมีระดับความคิดเห็นสิทธิประโยชน์กรณีเสียชีวิตมากที่สุด ($\bar{X} = 4.5460$) ทางเลือกที่ 2 ผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบเดือนละ 100 บาทมีระดับความคิดเห็นมากที่สุด ($\bar{X} = 4.5470$) และทางเลือกที่ 3 ผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบเดือนละ 300 บาทมีระดับความคิดเห็นมากที่สุด ($\bar{X} = 4.5790$) คือได้รับความคุ้มครองกรณีเสียชีวิต (3) ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนา

สิทธิประโยชน์ที่มีคุณภาพให้กับผู้ประกันตนมาตรา 40 โดยให้มีการปรับปรุงสิทธิกับเงินสมทบ ประโยชน์ด้านการคุ้มครองค่ารักษาพยาบาล คิดเป็นร้อยละ 37.3

คำสำคัญ : ทัศนคติ แรงงานนอกระบบ สิทธิประโยชน์

Informal Workers' Attitude Affecting the Development of Quality Benefit for Insured Persons according to Section 40: A Case Study in Chachoengsao Province Area

Abstract

The objectives of this independent study were (1) to study the personal factors affecting informal workers' attitude towards the development of quality benefits for insured persons according to Section 40, (2) to study informal workers' attitude towards the development of quality benefits for insured persons according to Section 40, and (3) to study the suggestions for the development of quality benefits for insured persons according to Section 40. Five steps of the research methodology were identified by the researcher. Population and the sample were identified to be the working-age group of informal workers in Chachoengsao province aged 15 years and over. In developing the research instrument, 420 copies of the questionnaire were created. Index of Item-Objective Congruence (IOC) was determined. Related data were collected and then analyzed.

The results of this study indicated that (1) personal factors affecting informal workers' attitude towards the development of quality benefits for insured persons according to Section 40 were the population aged between 31 - 45 years old (48.6%). Most of them were males, married persons, graduated with an upper secondary school, worked as employees/contractors, and earned an average monthly income of more than 10,000 baht, (2) the results of studying informal workers' attitude towards the development of quality benefits for insured persons according to Section 40 indicated that the respondents agreed with benefits. When individual aspects were classified, for Alternative 1 stipulating that insured persons shall pay a monthly contribution of 70 baht, their opinion towards benefits in case of death was at the highest level ($\bar{X} = 4.5460$), Alternative 2 stipulating that insured persons shall pay a monthly contribution of 100 baht, their opinion towards benefits in case of death was at the highest level ($\bar{X} = 4.5470$) and Alternative 3 stipulating that insured persons shall pay a monthly contribution of 300 baht, their opinion towards benefits in case of death was at the highest level ($\bar{X} = 4.5790$), which was protection in the case of death, (3) the suggestion for the development of quality benefits for insured persons according to Section 40 was that the right and benefit contribution should be improved to cover medical expenses (37.3 %).

Keywords: Attitude, Informal workers, Benefits

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สำนักงานประกันสังคม เป็นหน่วยงานภาครัฐ สังกัดกระทรวงแรงงาน มีภารกิจหลักคือ การสร้างหลักประกันทางสังคมสร้างความมั่นคงและมอบคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ผู้ใช้แรงงาน โดยมีแรงงาน 2 ประเภท คือ แรงงานในระบบ และแรงงานนอกระบบ

1. แรงงานในระบบ หมายถึงผู้ใช้แรงงานที่มีนายจ้าง มีรายได้ค่อนข้างแน่นอน เป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ของพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 นอกจากนี้ กรณีที่ลูกจ้างมีเหตุต้องออกจากงานภายใต้การมีนายจ้าง และมีความประสงค์จะเป็นผู้ประกันตนต่อไปอีก สามารถสมัครเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 39 ได้ โดยต้องยื่นสมัครภายในระยะเวลา 6 เดือน นับแต่วันที่ออกจากงาน และต้องเคยเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ซึ่งเคยนำส่งเงินสมทบมาแล้วอย่างน้อย 12 เดือน

2. แรงงานนอกระบบ หมายถึง ผู้ใช้แรงงานที่ทำงานโดยอิสระไม่มีนายจ้าง ไม่มีการจ้างอย่างเป็นทางการ เป็นผู้ประกอบอาชีพอิสระทั่วไป เช่น รับจ้าง เกษตรกร ค้าขาย เจ้าของร้านขายของชำ เป็นต้น เป็นกลุ่มแรงงานที่ไม่มีค่าจ้าง หรือมีรายได้ไม่แน่นอน เป็นกลุ่มแรงงานที่ไม่มีหลักประกันในชีวิต

ภาครัฐได้เพิ่มทางเลือกและสิทธิประโยชน์ต่างๆ ให้กับแรงงานนอกระบบ ด้วยการสร้างหลักประกันความมั่นคงแก่การดำรงชีพ หรือดูแลในยามเจ็บป่วย พร้อมกับส่งเสริมการออมเงินเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดียามเมื่อพ้นวัยทำงาน สิทธิประโยชน์เทียบเท่ากับแรงงานในระบบ ดังนั้นผู้วิจัยต้องการที่จะศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติของแรงงานนอกระบบในเขตพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีต่อการพัฒนาสิทธิประโยชน์ที่มีคุณภาพให้กับผู้ประกันตนมาตรา 40 เพื่อเป็นข้อมูลและเสนอแนวทางการพัฒนาสิทธิประโยชน์และความคุ้มครองประกันสังคมมาตรา 40 ให้ตรงตามความต้องการของแรงงานนอกระบบมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อทัศนคติของแรงงานนอกระบบที่มีต่อการพัฒนาสิทธิประโยชน์ที่มีคุณภาพให้กับผู้ประกันตนมาตรา 40
2. เพื่อศึกษาทัศนคติของแรงงานนอกระบบที่มีต่อการพัฒนาสิทธิประโยชน์ที่มีคุณภาพให้กับผู้ประกันตนมาตรา 40
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาสิทธิประโยชน์ที่มีคุณภาพให้กับผู้ประกันตนมาตรา 40

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน ในด้าน อายุ เพศ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีผลทำให้ทัศนคติของแรงงานนอกระบบ มีต่อการพัฒนาสิทธิประโยชน์ที่มีคุณภาพให้กับผู้ประกันตนมาตรา 40 ในเขตจังหวัดฉะเชิงเทราที่แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร

กลุ่มแรงงานนอกระบบที่อยู่ในเขตจังหวัดฉะเชิงเทราที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

2.1 ตัวแปรอิสระ ด้านปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ทัศนคติของแรงงานนอกระบบด้านสิทธิประโยชน์ที่มีคุณภาพให้กับผู้ประกันตนมาตรา 40 ในด้านทางเลือกที่ 1 ทางเลือกที่ 2 และทางเลือกที่ 3

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2562 – 31 มีนาคม 2563

4. ขอบเขตด้านพื้นที่ดำเนินการวิจัย ได้แก่แรงงานนอกระบบที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ จังหวัดฉะเชิงเทรา

แนวคิดทฤษฎี และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดแรงงานนอกระบบ

สำนักงานประกันสังคมให้ความสำคัญคุ้มครองในการสร้างหลักประกัน เพื่อสร้างความมั่นคงชีวิตให้แก่ผู้ใช้แรงงานในระบบ คือ มีนายจ้าง มีรายได้เงินเดือนก่อนข้างแน่นอน สำนักงานประกันสังคม ยังได้ขยายความคุ้มครองไปยังแรงงานนอกระบบ ซึ่งหมายถึง แรงงานที่ประกอบอาชีพอิสระทั่วไป เช่น ค้าขาย หาบเร่ แผงลอย เกษตรกร จักรยานยนต์รับจ้าง เป็นต้น เป็นกลุ่มแรงงานซึ่งไม่มีนายจ้าง เรียกว่าผู้ประกันตนมาตรา 40

2. แนวคิดการพัฒนาสิทธิประโยชน์

พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 2 กันยายน 2533และ บัญญัติมาตรา 40 ให้ใช้บังคับภายในสี่ปี นับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533 ใช้ บังคับ (พระราชบัญญัติประกันสังคม, 2533) ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2537 ผู้ประกันตนมาตรา 40 ได้รับประโยชน์ทดแทน 3 กรณี คือ คลอดบุตร ทูพลภาพ และตาย โดยส่ง

เงินสมทบเข้ากองทุนปี พ.ศ. 2537 ถึง 2538 ปีละ 2,880 บาท ปี พ.ศ. 2539 ถึง พ.ศ. 2540 ปีละ 3,110 บาท และตั้งแต่ปี 2541 จนถึงวันที่ 30 เมษายน 2554 ปีละ 3,360 บาท ต่อมาได้ขยายสิทธิประโยชน์ เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2554 กำหนดให้มีสิทธิประโยชน์ 2 ทางเลือก คือ

ทางเลือกที่ 1 ผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนเดือนละ 100 บาท โดยผู้ประกันตนจ่าย 70 บาท รัฐอุดหนุน 30 บาท ได้รับประโยชน์ 3 กรณี

ทางเลือกที่ 2 ผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนเดือนละ 150 บาท โดยผู้ประกันตนจ่าย 100 บาท รัฐอุดหนุน 50 บาท ได้รับประโยชน์ เหมือนทางเลือกที่ 1 แต่เพิ่มประโยชน์ทดแทนกรณีชราภาพ ซึ่งจะได้รับเมื่ออายุ 60 ปี บริบูรณ์

มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อ วันที่ 9 ธันวาคม 2556 ซึ่งมีการปรับปรุงสิทธิประโยชน์และเพิ่มทางเลือก จาก 2 ทางเลือก เป็น 5 ทางเลือก

ในปี 2561 รัฐบาลได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) แนวทางที่ 4 กำหนดให้มีการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมกันทางสังคม ซึ่งในส่วนของกระทรวงแรงงานได้กำหนดให้ขยายความคุ้มครองและสิทธิประโยชน์แก่ผู้ประกันตนมาตรา 40 ซึ่งเป็นกลุ่มผู้มีรายได้น้อยและด้อยโอกาสเพื่อส่งเสริมให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยมอบหมายภารกิจให้สำนักงานประกันสังคมเร่งดำเนินการขยายการให้ความคุ้มครองแก่แรงงานนอกระบบ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกลุ่มประชาชนที่ประกอบอาชีพอิสระ ให้เข้ามาอยู่ในระบบประกันสังคม เพื่อให้ได้รับสิทธิประโยชน์อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เช่น กรณีขาดรายได้จากการเจ็บป่วย หรือประสบอันตราย ทุพพลภาพ ตาย บำเหน็จชราภาพ และกรณีสงเคราะห์บุตร

3. แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ

ทัศนคติเป็นความคิด ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อเป้าหมาย ซึ่งทัศนคติประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ด้าน ดังนี้ (Arnold, 2005, อ้างอิงใน สาลินี บุรณโกศล, 2560)

1. Affective component เป็นการสะท้อนความรู้สึกหรืออารมณ์ที่มีต่อเป้าหมาย
2. Cognitive component เป็นความเชื่อที่มีต่อเป้าหมายทัศนคติ
3. Behavioral component เป็นผลสะท้อนจากการสังเกตพฤติกรรมต่อเป้าหมายทัศนคติหรือแนวโน้มการแสดงพฤติกรรมต่อเป้าหมายทัศนคติและสามารถสร้างให้เกิดขึ้นได้หลังจากการส่งเสริมทัศนคติที่ดีให้เกิดขึ้น

ลักษณะของทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม จากอิทธิพลของสังคมแวดล้อม การเกิดทัศนคติเริ่มขึ้นจากการที่บุคคลมีความรู้ ความเข้าใจ เกิดเป็นคิด ความเชื่อ ความรู้สึกและพฤติกรรม

การดำเนินการเปลี่ยนแปลงทัศนคติสามารถกระทำตามแนวคิดทัศนคติประกอบด้วย

องค์ประกอบเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ความรู้ ความรู้สึก และพฤติกรรม โดยการทำให้องค์ประกอบแต่ละด้านเกิดการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันและมีอิทธิพลต่อทัศนคติ (Mio & Haddock, 2012) คือ 1. ความเชื่อเป็นผลของการเรียนรู้ข้อมูลข่าวสาร 2. ทัศนคติความรู้สึกเกิดขึ้นหลังจากเกิดความเชื่อซึ่งผ่านการประเมินมาแล้ว 3. อิทธิพลของพฤติกรรมต่อทัศนคติ

4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุทธิ สุโกศล (2558) พบว่า ผู้ประกันตนส่วนใหญ่เข้าสู่ระบบประกันสังคมมาตรา 40 เนื่องจากมีการจัดกิจกรรมของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐ บัณฑิตด้านแรงจูงใจ บัณฑิตด้านผลประโยชน์ตอบแทน

สุชาติ เปรมสุริยา และจุฬารัตน์ วัฒนะ (2559) ได้ทำการศึกษาแนวทางการปรับปรุงสิทธิประโยชน์ประกันสังคมมาตรา 40 มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการปรับปรุงสิทธิประโยชน์ประกันสังคมตามมาตรา 40

โสธญา พิภูลหอม (2561) ทำการศึกษาเรื่องสิทธิประโยชน์ของแรงงานนอกระบบตามมาตรา 40 แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 พบว่าปัญหาจากความเลื่อมล้ำในสังคมไทยในสถานการณ์ปัจจุบัน ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่สามารถเข้าถึงสิทธิประโยชน์พื้นฐานจากภาครัฐได้ การเพิ่มฐานการจ่ายเงินสมทบและเพิ่มสิทธิประโยชน์ อีกทั้งควรเพิ่มสิทธิประโยชน์คลอดบุตรให้กับแรงงานตามมาตรา 40 เช่นเดียวกับแรงงานตามมาตรา 33 และมาตรา 39 เพื่อกระตุ้นให้แรงงานมีบุตรมากขึ้น เพราะประเทศไทยกำลังเข้าสู่สังคมวัยผู้สูงอายุ จะสามารถแก้ปัญหาขาดแคลนแรงงานในอนาคต ได้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ทัศนคติของแรงงานนอกระบบที่มีผลต่อการพัฒนาสิทธิประโยชน์ที่มีคุณภาพให้กับผู้ประกันตนมาตรา 40 กรณีศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา” เป็นการศึกษาวิจัยข้อมูลเชิงปริมาณทางผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน 5 ขั้นตอน คือ การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มวัยทำงานของแรงงานนอกระบบในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ด้านการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม จำนวน 420 ชุด ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตรวจสอบค่า Index of Item-Objective Congruence หรือ IOC พร้อมทำการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้มาจากแบบสอบถาม ตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมด นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ทัศนคติที่มีผลต่อการพัฒนาสิทธิประโยชน์ที่มีคุณภาพให้กับผู้ประกันตนมาตรา 40 โดยใช้วิธีการประมวลผลทางสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) และวิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่ (Standard deviation) ทดสอบ

สมมติฐาน โดยใช้ t-test และ F- test โดย Independent Sample t-test ใช้กับตัวแปรอิสระ 2 ตัวแปร และ One-way ANOVA ใช้กับตัวแปรอิสระตั้งแต่ 2 ตัวแปรขึ้นไป กรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จะทำการตรวจสอบเป็นรายคู่ โดยใช้สูตรตามวิธี LSD (Least Significant Difference)

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ส่วนนี้เป็นวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ พบว่าประชากรที่มีผลต่อการพัฒนาสิทธิประโยชน์ที่มีคุณภาพให้กับผู้ประกันตนมาตรา 40 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 – 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 48.6 โดยเป็นเพศชาย จำนวน 239 คน คิดเป็นร้อยละ 56.9 มีสถานภาพสมรส จำนวน 222 คน คิดเป็นร้อยละ 52.9 มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 มีอาชีพรับจ้าง/รับเหมา จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 20.5 และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป จำนวน 263 คน คิดเป็นร้อยละ 62.6

การวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นการพัฒนาสิทธิประโยชน์ที่มีคุณภาพให้กับผู้ประกันตนตามมาตรา 40 วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ พบว่า ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าสิทธิประโยชน์ที่ให้กับผู้ประกันตนมาตรา 40 มีความเหมาะสมกับเงินสมทบตามทางเลือก จำนวน 413 คน คิดเป็นร้อยละ 98.3 การสมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 เนื่องจากเหตุผลด้านการจ่ายเงินสมทบเหมาะสมกับรายได้ จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 34.5 และต้องการให้ปรับปรุงสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตนมาตรา 40 ด้านการคุ้มครองด้านค่ารักษาพยาบาล จำนวน 156 คิดเป็นร้อยละ 37.1

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติของแรงงานนอกระบบที่มีผลต่อสิทธิประโยชน์ที่มีคุณภาพให้กับผู้ประกันตนมาตรา 40 วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นการวิเคราะห์เปรียบเทียบตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 1.1 อายุของแรงงานนอกระบบมีทัศนคติต่อการพัฒนาสิทธิประโยชน์ที่มีคุณภาพให้กับผู้ประกันตนมาตรา 40 กรณีศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา มีทัศนคติที่แตกต่างกัน ในการทดสอบพบว่า ด้านทางเลือกที่ 1 ผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบเดือนละ 70 บาท โดยที่ระดับ ($P = 0.108$) ด้านทางเลือกที่ 2 ผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบเดือนละ 100 บาท โดยที่ระดับ ($P = 0.038$) ด้านทางเลือกที่ 3 ผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบเดือนละ 300 บาท โดยที่ระดับ ($P = 0.056$) และภาพรวม โดยที่ระดับ ($P = 0.052$) ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐานบางส่วน

เมื่อวิเคราะห์ระหว่างคู่ด้วยวิธี Least-Significant Different (LSD) ในด้านทางเลือกที่ 2 ผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบเดือนละ 100 บาท พบว่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 1.2 เพศของแรงงานนอกระบบมีทัศนคติต่อการพัฒนาสิทธิประโยชน์ที่มีคุณภาพให้กับผู้ประกันตนมาตรา 40 กรณีศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา มีทัศนคติที่แตกต่างกัน โดยใช้สถิติ Independent T-test ในการทดสอบ พบว่า ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านภาพรวม โดยที่ระดับ ($P = 0.637$) ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐาน H_0 ทั้งหมด

สมมติฐานที่ 1.3 สถานภาพของแรงงานนอกระบบมีทัศนคติต่อการพัฒนาสิทธิประโยชน์ที่มีคุณภาพให้กับผู้ประกันตนมาตรา 40 กรณีศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา มีทัศนคติที่แตกต่างกัน โดยใช้สถิติ One-way ANOVA ในการทดสอบ พบว่า ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านทางเลือกที่ 1 ผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบเดือนละ 70 บาท โดยที่ระดับ ($P = 0.057$) ด้านทางเลือกที่ 2 ผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบเดือนละ 100 บาท โดยที่ระดับ ($P = 0.160$) ด้านทางเลือกที่ 3 ผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบเดือนละ 300 บาท โดยที่ระดับ ($P = 0.116$) และภาพรวม โดยที่ระดับ ($P = 0.078$) ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐาน H_0 ทั้งหมด

สมมติฐานที่ 1.4 ระดับการศึกษาของแรงงานนอกระบบมีทัศนคติต่อการพัฒนาสิทธิประโยชน์ที่มีคุณภาพให้กับผู้ประกันตนมาตรา 40 กรณีศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา มีทัศนคติที่แตกต่างกันโดยใช้สถิติ One-way ANOVA ในการทดสอบ พบว่า ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยค่า $P = 0.055$ ดังนั้นจึง ปฏิเสธสมมติฐาน H_0 ทั้งหมด

สมมติฐานที่ 1.5 อาชีพของแรงงานนอกระบบมีทัศนคติต่อการพัฒนาสิทธิประโยชน์ที่มีคุณภาพให้กับผู้ประกันตนมาตรา 40 กรณีศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา มีทัศนคติที่แตกต่างกันในการทดสอบด้าน 3 ทางเลือก พบว่า ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทัศนคติต่อการพัฒนาสิทธิประโยชน์ที่มีคุณภาพให้กับผู้ประกันตนมาตรา 40 ด้านทางเลือกที่ 1 ผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบเดือนละ 70 บาท โดยที่ระดับ ($P = 0.005$) ด้านทางเลือกที่ 2 ผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบเดือนละ 100 บาท โดยที่ระดับ ($P = 0.014$) ด้านทางเลือกที่ 3 ผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบเดือนละ 300 บาท โดยที่ระดับ ($P = 0.007$) และภาพรวม โดยที่ระดับ ($P = 0.004$) ดังนั้นจึง ยอมรับสมมติฐาน H_1 ทั้งหมด

จากนั้นทำการทดสอบแสดงเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ (LSD) พบว่า ทัศนคติต่อสิทธิประโยชน์ที่มีคุณภาพให้กับผู้ประกันตนมาตรา 40 ที่แตกต่างกันด้านทางเลือกที่ 1 ผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบเดือนละ 70 บาท ด้านทางเลือกที่ 2 ผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบเดือนละ 100 บาท ด้านทางเลือกที่ 3 ผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบเดือนละ 300 บาท

สมมติฐานที่ 1.6 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของแรงงานนอกระบบมีทัศนคติต่อการพัฒนาสิทธิประโยชน์ที่มีคุณภาพให้กับผู้ประกันตนมาตรา 40 กรณีศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา มีทัศนคติที่แตกต่างกัน ในการทดสอบพบว่า ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทัศนคติต่อการพัฒนาสิทธิประโยชน์ที่มีคุณภาพให้กับผู้ประกันตนมาตรา 40 ด้านทางเลือกที่ 1 ผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบเดือนละ 70 บาท ด้านทางเลือกที่ 2 ผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบเดือนละ 100 บาท ด้านทางเลือกที่ 3 ผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบเดือนละ 300 บาท และภาพรวม โดยที่ระดับ $(P < 0.001)$ ทั้งหมด ดังนั้นจึง ยอมรับ สมมติฐาน H_1 ทั้งหมด

จากนั้นทำการทดสอบแสดงเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ (LSD) พบว่า ทัศนคติต่อสิทธิประโยชน์ที่มีคุณภาพให้กับผู้ประกันตนมาตรา 40 ที่แตกต่างกันด้านทางเลือกที่ 1 ผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบเดือนละ 70 บาท ด้านทางเลือกที่ 2 ผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบเดือนละ 100 บาท ด้านทางเลือกที่ 3 ผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบเดือนละ 300 บาท

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาวิจัย ทัศนคติของแรงงานนอกระบบที่มีผลต่อการพัฒนาสิทธิประโยชน์ที่มีคุณภาพให้กับผู้ประกันตนมาตรา 40 กรณีศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา มีความเห็นด้วยในด้านสิทธิประโยชน์ จำแนกเป็น ทางเลือกที่ 1 ทางเลือกที่ 2 และทางเลือกที่ 3 เฉลี่ยทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผู้วิจัยสามารถอภิปรายได้ดังนี้

ทัศนคติของแรงงานนอกระบบที่มีผลต่อสิทธิประโยชน์ที่มีคุณภาพให้กับผู้ประกันตนมาตรา 40 มีความเห็นด้านทางเลือกที่ 3 ผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบเดือนละ 300 บาท คือ กรณีเสียชีวิต ได้รับเงินค่าทำศพ 40,000 บาท ระดับความคิดเห็นมากที่สุด ($\bar{X} = 4.5790$) ทางเลือกที่ 2 ผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบเดือนละ 100 บาท คือ ด้านกรณีเสียชีวิตได้รับเงินค่าทำศพ 20,000 บาท พร้อมเงินสงเคราะห์เพิ่มอีก 3,000 บาท ในกรณีที่ส่งเงินสมทบมาแล้ว 60 เดือน มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด ($\bar{X} = 4.5470$) และทางเลือกที่ 1 ผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบเดือนละ 70 บาท คือด้านกรณีเสียชีวิต ได้รับเงินค่าทำศพ 20,000 บาท พร้อมเงินสงเคราะห์เพิ่มอีก 3,000 บาท ในกรณีที่ส่งเงินสมทบมาแล้ว 60 เดือน ระดับความคิดเห็นมากที่สุด ($\bar{X} = 4.5460$) เนื่องจากกฎหมายประกันสังคมเป็นกฎหมายที่มุ่งให้ความคุ้มครองแก่แรงงานทั้งในระบบและแรงงานนอกระบบ โดยเฉพาะแรงงานนอกระบบ ซึ่งเป็นกลุ่มประชาชนที่ประกอบอาชีพอิสระและไม่อยู่ในภาคบังคับของกฎหมาย เข้ามาในระบบการประกันสังคมโดยความสมัครใจ เพื่อให้ได้รับสวัสดิการที่ดีที่รัฐบาลมอบให้ ถือเป็นการสร้างหลักประกัน เพื่อสร้างความมั่นคงของชีวิตให้แก่ผู้ใช้แรงงานนอกระบบ พร้อมพัฒนาสิทธิประโยชน์แต่ไม่เพิ่มอัตราเงินสมทบ ซึ่งเหมาะสำหรับผู้ประกันตนมาตรา 40 ที่มีรายได้น้อยแต่ต้องการได้รับความคุ้มครองจากระบบประกันสังคม ซึ่งเหมาะสำหรับผู้ประกันตน

ตามมาตรา 40 ที่มีรายได้ปานกลาง หรือรายได้สูง ที่ต้องการได้รับสิทธิประโยชน์ ใกล้เคียงกับผู้ประกันตนตามมาตรา 33 หรือมาตรา 39 ที่ได้รับค่าจัดการศพกรณีเสียชีวิต จากกองทุนประกันสังคม จำนวน 40,000 บาท

ข้อเสนอแนะ

แรงงานนอกระบบที่มีอายุระหว่าง 31 – 45 ปี เป็นเพศชาย สถานภาพสมรส ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง/รับเหมา และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 10,000 บาทขึ้นไปคิดเห็นว่าสิทธิประโยชน์ที่ให้กับผู้ประกันตนมาตรา 40 มีความเหมาะสมกับเงินสมทบตามทางเลือกการจ่ายเงินสมทบเหมาะสมกับรายได้ โดยต้องการรับสิทธิประโยชน์ด้านการคุ้มครองด้านค่ารักษาพยาบาลดังนั้นควรมีการศึกษาเพิ่มเติมสิทธิประโยชน์ที่มีคุณภาพให้กับผู้ประกันตนมาตรา 40 ในรูปแบบของการเพิ่มสิทธิ์ความคุ้มครองของการรักษาพยาบาล เลือกรักษาพยาบาลกับโรงพยาบาลตามบัตร และเครือข่าย เช่นเดียวกับผู้ประกันตนตามมาตรา 33 หรือมาตรา 39 ลดปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย ตามภารกิจของสำนักงานประกันสังคม

เอกสารอ้างอิง

- ณัชชยา วงศ์บุญงาม. (2561). การจัดสวัสดิการแรงงานนอกระบบในอำเภอสามพราหมณ์ จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย
- สายสกุล ฟองมูล, ปณิธิ บุญสา. (2559). การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกลุ่มแรงงานนอกระบบภาคการเกษตร เทศบาลตำบลต้นธง อำเภอมือง จังหวัดลำพูน. รายงานผลการวิจัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- สาลินี บูรณโกศล.(2560). การส่งเสริมทัศนคติต่ออาชีพทำสวนผลไม้สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาคตะวันออก. วิทยานิพนธ์ดุษฎีนิพนธ์หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการศึกษาและการพัฒนาสังคม, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุชาติ เปรมสุริยา, จุฬารัตน์ วัฒนนะ. (2559). การศึกษาแนวทางการปรับปรุงสิทธิประโยชน์ประกันสังคมมาตรา 40.
- สุทธิ สุโกศล. (2558). แรงงานนอกระบบกับประกันสังคม มาตรา 40 ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533. หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (NDC) ประจำปีพุทธศักราช 2557 - 2558 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

- โสธรญา พิกุลหอม. (2561). สิทธิประโยชน์ของแรงงานนอกระบบตามมาตรา 40 แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533. สำนักวิชาการ. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2562. จาก <https://library2.parliament.go.th/ebook/content-issue/2561/hi2561-068.pdf> <https://money.kapook.com/view177192.html>
- ระเบียบสำนักงานประกันสังคม. 2558. ว่าด้วยการรับสมัครและขึ้นทะเบียนผู้ประกันตนตามมาตรา 40 แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533 พ.ศ.2558 ลงวันที่ 12 พฤศจิกายน พ.ศ. 2558
- ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจ, ธุรกิจและเศรษฐกิจฐานราก ธนาคารออมสินสถานการณ์แรงงานนอกระบบในประเทศไทย. สถานการณ์แรงงานนอกระบบในประเทศไทย. ค้นเมื่อ 2 ก.พ. 2563. จาก https://www.gsb.or.th/getattachment/f2f8e434-85aa-4002-8c1f-a2c1e4a4ceb0/GR_report_force_detail.aspx
- สำนักงานแรงงานจังหวัดฉะเชิงเทรา, สถานการณ์แรงงานจังหวัดฉะเชิงเทราไตรมาส 3 ปี 2562 (กรกฎาคม – กันยายน). จาก https://chachoengsao.mol.go.th/news_group/labour_situation
- Arnold, J. (2005). *Work psychology (4th ed.)*. Spain: Pearson Educational.
- Maio, G. R., & Haddock, G. (2012). *The psychology of attitudes and attitude change*. Great Britain: Tj International Ltd, Padstow, Cornwall." (3rd ed.). United State: McGraw-Hill.

